

KHS
NHV-ansokan@socialstyrelsen.se

Ansökningsförfrågan angående att bedriva viss vård inom vårdområdet vingskapula som nationell högspecialiserad vård

Socialstyrelsen utlyser på nytt möjligheten för samtliga regioner att ansöka om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet vingskapula.

Bakgrund

Socialstyrelsen har den 14 januari 2025 beslutat att viss vård vid vingskapula enligt definitionen nedan ska utgöra nationell högspecialiserad vård och bedrivas vid två enheter.

Definition

Patienter med vingskapula (orsakad av nervskada eller muskeldystrofi), där behandling kan vara aktuell, ska remitteras till en nationell högspecialiserad vårdenheter för multidisciplinär bedömning. Om patienten ska åtgärdas kirurgiskt ska denna ske på en nationell enhet.

NHV-enhet ansvarar för den högspecialiserade fysioterapi som sker i samband med vård inom definitionen.

Förtydliganden till definitionen

Med kirurgisk åtgärd avses nervkirurgi och ortopedisk kirurgi, exempelvis:

- nervrekonstruktion
- sen- och/eller muskeltransfereringar
- steloperation/artrodes

I detta beslut avses vingskapula (lat. Scapula alata) orsakad av en skada på nervus thoracicus longus (som försörjer m. serratus anterior), nervus accessorius (som försörjer m. trapezius) eller nervus dorsalis scapulae (som försörjer mm. rhomboidei minor/major och m. levator scapulae), oavsett orsak till skadan. Skada kan exempelvis bero på neurit (nervinflammation), iatrogen skada (skada på grund av kirurgisk åtgärd), trauma eller tumör. Vingskapula till följd av fasci-oskopulohumeral muskeldystrofi (FSHD) ingår också.

I den högspecialiserade fysioterapi som sker i samband med vård inom definitionen, och som NHV-enhet ansvarar för, ingår att initiera och följa upp behandlingen och ta fram en individualiserad behandlingsplan. Delar av den fysioterapeutiska behandlingen kan sedan ske på patientens hemort i dialog mellan remittent och NHV-enhet.

Avgränsningar till definitionen

Följande områden, med koppling till definitionen, ingår ej:

1. Vingskapula till följd av glenohumeral instabilitet (pga. trauma eller generell överörlighet) eller subakromiell smärta (pga överbelastning eller trauma i eller nära glenohumeralleden).
2. Behandling av vingskapula till följd av förlossningsrelaterad plexus brachialisskada ingår sedan tidigare i NHV-tillståndet för plexus brachialisskador.
3. Patienter som vårdas inom ramen för NHV förvärvade ryggmärgsskador.

Tillståndprocessen

Det är Nämnden för nationell högspecialiserad vård (nämnden) som beslutar om vilken eller vilka regioner som beviljas tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård samt beslutar om de särskilda villkoren för tillståndet. En sakkunniggrupp har fått i uppdrag av Socialstyrelsen att utreda och ge förslag på vilken hälso- och sjukvård som ska utgöra nationell högspecialiserad vård och hur många enheter sådan vård ska bedrivas på. Sakkunniggruppen föreslår i sin utredning de särskilda villkoren som bör gälla för aktuellt tillstånd, se bilaga 1. Socialstyrelsen har remitterat sakkunniggruppens utredning. De särskilda villkoren för aktuellt tillstånd kan komma att justeras av nämnden när beslut om tillstånd fattas.

Regionen ska även uppfylla de generella villkoren som framgår av 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård.

Inför nämndens beslut kommer Socialstyrelsen att inhämta ett yttrande från en särskild beredningsgrupp.

När nämnden fattar beslut om vilken eller vilka regioner som ska få tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård ska patientens bästa vara utgångspunkten vid bedömningen (se prop. 2017/18:40 s. 51 f.). Även systemkonsekvenser t.ex. påverkan på akutsjukvården, patienttransporter samt utbildning och forskning får beaktas vid en fördelning av tillståndet/tillstånden om det är för att säkerställa patientens bästa.

Hur ansökan om tillstånd görs

- Fyll i ansökningsblanketten
- Till ansökan bifogas en verksamhetsplan
- Ansökan ska ha inkommit till Socialstyrelsen **senast den 1 oktober 2025** på adress Socialstyrelsen, 106 30 Stockholm eller NHV-

ansokan@socialstyrelsen.se. Märk ansökan med det tillstånd som ansökan gäller.

Om en region avser att ansöka om flera tillstånd ska regionen fylla i en ansökningsblankett och verksamhetsplan för varje tillstånd.

Kontakt

Vid eventuella frågor eller funderingar kring ansökningsförfarandet kontakta:
NHV-ansokan@socialstyrelsen.se

Bilaga 1 – Förslag till särskilda villkor – efter remiss och beredning

Kritisk personalkompetens

Samtliga specialister/professioner som ingår i det multidisciplinära teamet ska ha specifik kompetens inom det definierade området:

- Ortoped/axelkirurg
- Handkirurg/plexuskirurg (kompetens för nervkirurgi)
- Fysioterapeut inom axelrehabilitering
- Neurofysiolog
- Ortopedingenjör/ortopedtekniker

Andra kompetenser eller förutsättningar för att vården inom det definierade området ska kunna bedrivas

- Kompetens för behandling med individualiserad skapulastabiliserande ortos vid vingskapula (tillgång till fysioterapeut inom axelrehabilitering och diagnostisering/analys av muskelfunktion, ortopedingenjör för ortosframställning och utprovning/justering, ortopedtekniker samt ortoped)
- Neurolog
- Poliklinisk mottagning för pre- och postoperativ bedömning och fysioterapeutisk behandling
- Postoperativ vårdavdelning
- Tillgång till avdelning specialiserade på att vårda barn

Övriga villkor

- NHVe ska ha ett nära samarbete med ortopedtekniska verkstäder som tillverkar ortoser för patientgruppen.
- NHVe ska bidra till att forskning inom det aktuella sjukdomsområdet bedrivs.
- NHVe ska verka för strukturerad uppföljning av vårdområdet, t.ex. genom kvalitetsregister.
- NHVe ska verka för strukturerad kunskapsspridning och utbildning (ex. aukultationer) inom området.
- NHVe ska verka för framtagning av vårdprogram och gemensamma remisskriterier inom det definierade området.
- NHVe ska följa upp patientrapporterade mått.
- NHVe ska ansvara för överrapportering till remitterande enheter och upprätta individuella vårdplaner.
- NHVe ska verka för att etablera ett internationellt samarbete gällande forskning inom området.